Till Ålands lagting

Förslag till första ändring av budgeten för år 2024

ALLMÄN MOTIVERING

Till lagtinget överlämnas landskapsregeringens förslag till första ändring av Ålands budget år 2024.

Landskapsregeringen föreslår att ett ytterligare anslag för Ålands hälso- och sjukvårds investering i det nya vårdinformationssystemet upptas samt att fullmakten för ökade driftskostnader till följd av investeringen ökas. Dessutom upptas en ytterligare inkomst av stöd ur EU:s fond för återhämtning och resiliens som delfinansiering av investeringsutgifterna.

Landskapsregeringen ser det som nödvändigt att avlämna ett separat förslag till ändring av budgeten för vårdinformationssystemet på grund av tidsbrist och ekonomiska orsaker. Beslut om upphandling behöver fattas av såväl styrelserna för ÅHS som Åda Ab senast i början av april och före detta behöver den slutliga anbudsbegäran utannonseras. Inom fjärde kvartalet 2025 ska ÅHS och minst 80 % av de kommunala organisationerna samt privata vårdföretag använda relevanta delar av det nya vårdinformationssystemet enligt de fastslagna målen inom EU:s program för återhämtning och resiliens för att landskapet ska erhålla det avsatta stödet om 4,6 miljoner euro.

I och med förslaget till första ändring av budgeten har för år 2024 budgeterats anslag och inkomster i budgetens olika avsnitt enligt nedanstående fördelning

	Grundbudget 2024	Äb 1/2024	Sammanlagt
Resultatpåverkande poster:			
Anslag			
Verksamhet och överföringar	-429 179 830	-4 800 000	-433 979 830
Skattefinansiering m.m.	-8 916 000	4 800 000	-4 116 000
Sammanlagt	**-438 095 830**	**0**	**-438 095 830**
Inkomster			
Verksamhet och överföringar	62 535 830		62 535 830
Skattefinansiering m.m.	359 541 000		359 541 000
Sammanlagt	**422 076 830**	**0**	**422 076 830**
Överskott/underskott	**-16 019 000**	**0**	**-16 019 000**
Balansposter:			
Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar			
Anslag	-28 861 000	-3 600 000	-32 461 000
Inkomster	2 780 000	1 300 000	4 080 000
Sammanlagt	**-26 081 000**	**-2 300 000**	**-28 381 000**
Anslag sammanlagt	**-466 956 830**	**-3 600 000**	**-470 556 830**
Inkomster sammanlagt	**424 856 830**	**1 300 000**	**426 156 830**

Med hänvisning till ovanstående samt till detaljmotiveringen får landskapsregeringen vördsamt föreslå

att lagtinget antar följande förslag till första ändring av budgeten för år 2024.

Mariehamn den 18 mars 2024

L a n t r å d Katrin Sjögren

Vicelantråd Annika Hambrudd

Sifferstat

		Anslag	Inkomster
		Äb 2024	Äb 2024
	VERKSAMHET OCH ÖVERFÖRINGAR		
80 - 88	**Myndigheter samt fristående enheter**	**-4 800 000**	**0**
840	Ålands hälso- och sjukvård	-4 800 000	0
84000	Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet	-4 800 000	
	Verksamhet och överföringar sammanlagt	**-4 800 000**	**0**
89	**SKATTEFINANSIERING, FINANSIELLA POSTER OCH**		
	RESULTATRÄKNINGSPOSTER	**4 800 000**	**0**
892	Finansiella poster	4 800 000	0
89250	Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet	4 800 000	
	Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträknings-		
	poster sammanlagt	**4 800 000**	**0**
9	**INVESTERINGAR, LÅN OCH ÖVRIGA**		
	FINANSINVESTERINGAR		
80 - 88	**Myndigheter samt fristående enheter**	**-3 600 000**	**1 300 000**
9840	Ålands hälso- och sjukvård	-3 600 000	1 300 000
984000	Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	-3 600 000	1 300 000
	Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar		
	sammanlagt	**-3 600 000**	**1 300 000**
	Anslag och inkomster totalt ovanstående	**-3 600 000**	**1 300 000**

Detaljmotivering - Verksamhet och överföringar

80 - 88 Myndigheter samt fristående enheter

840 Ålands hälso- och sjukvård

84000 Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2023	Budget 2024	Förslag äb 1 2024
Intäkter	10 449 374	8 990 000	
Kostnader	-107 960 332	-108 695 000	-4 800 000
Anslag netto	-97 510 958	-99 705 000	-4 800 000

Budgetmotivering

Föreslås en fullmakt enligt nedan samt ett anslag om 4.800.000 euro, se moment 89250.

Utgifter

Föreslås en investeringsreservering om 4.800.000 euro för att möte framtida kostnadsökningar i form av avskrivningar efter att VIS-systemet tagits i bruk, se moment 89250. Upplösning av investeringsreserveringen kommer att minska avskrivningskostnaderna med 480.000 euro årligen under avskrivningstiden om 10 år.

Investeringsreserveringen visas i resultaträkningen som en ökning av reserver. Implementeringen av ett vårdinformationssystem stöder digitaliseringsarbetet inom landskapet

Fullmakt

I budgeten för år 2021 gavs en fullmakt för ökade driftskostnader, exklusive avskrivningar, för det nya vårdinformationssystemet (VIS) om 1 miljon euro.

I slutfasen av förhandlingarna med leverantören visar en ny beräkning på ökade driftskostnader från driftsstarten om ca 3.800.000 euro per år exklusive avskrivningar. Inkluderas avskrivningar bedöms driftskostnaderna öka med knappt 4.300.000 euro årligen efter att systemet är taget i bruk. Avtalet sträcker sig över en 10 års period med option på 4+4 år. Planen är att systemet tas i bruk år 2026. Beräkningen av avskrivningarna bygger på att beviljade medel ur EU:resiliensfond om 4,6 miljoner euro minskar investeringskostnaderna.

Driftskostnaderna har beräknats som en merkostnad utgående från driften av dagens vårdinformationssystem. Kostnaderna ökar för såväl leverantörens årliga avgifter för licens, drift och support som ÅHS kostnader för personal och tekniska lösningar. Ett modernt VIS uppdateras kontinuerligt och med det följer bl.a. tester, utbildning, ökad support och arbete runt integrationer med övriga system.

Ökningen av driftskostnaderna jämfört med tidigare fullmakt uppgår till ca 2.800.000 euro exklusive avskrivningar. För att minska ökningen av driftskostnaderna genom minskade avskrivningskostnader föreslås att medel ur Paf reserven används för att täcka de investeringskostnader som inte täcks av tidigare beviljade budgetmedel samt resiliensmedel, se moment 89250. För att inte öka på landskapets underskott ska de ökade driftskostnaderna, utöver tidigare beviljad fullmakt, minskas genom ett bestående effektiviseringskrav på ÅHS om 700.000 euro per år för åren 2026-2029.

Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter

890 Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster

892 Finansiella poster

89250 Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2023	Budget 2024	Förslag äb 1 2024
Intäkter	33 100 000	32 500 000	
Kostnader	-13 364 210	-8 456 000	4 800 000
Anslag netto	19 735 790	24 044 000	4 800 000

Budgetmotivering

Föreslås en upplösning av tidigare reserverade penningautomatmedel om 4.800.000 euro, se moment 84000.

Detaljmotivering - Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar

80 - 88 Myndigheter samt fristående enheter

9840 Ålands hälso- och sjukvård

984000 Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2023	Budget 2024	Förslag äb 1 2024
Anslag netto	-2 754 635	-3 256 000	-2 300 000

Budgetmotivering

Bytet av vårdinformationssystem utgår från den systemrevision av nuvarande journalsystem, Medix, som genomfördes redan hösten 2012. Den starka rekommendationen i revisionens slutrapport var att ÅHS av säkerhetsskäl behöver byta system. Landskapsregeringens bedömning är att det nuvarande informationssystemet inte uppfyller kraven på informationssäkerhet och cybersäkerhet. De internationella säkerhetsstandarderna och bästa praxis inom områdena har utvecklats i en allt snabbare takt, i samband med den ökade digitaliseringen och den allmänna hotbilden. På EU-nivå har vidare bestämmelser om informationssäkerhet och cybersäkerhet införts i den allmänna dataskyddsförordningen, CER- och NIS2-direktiven, vilka förväntas genomföras i åländsk lagstiftning under år 2024. Landskapsregeringen håller även på att ta fram förslag på en allmän informationshanteringslag och införandet av en möjlighet till sekundär användning av hälsouppgifter i kvalitetsregister i hälso- och sjukvårdslagen, vilka båda kan förväntas höja de informationssäkerhetsmässiga kraven på ÅHS-verksamhet och dess informationssystem.

I maj 2018 startade den formella processen kring en upphandling av ett nytt vårdinformationssystem då ÅHS styrelse beslöt att ingå ett samarbetsavtal med Åda Ab. Ur samarbetsavtalet framgår att det handlar om två parallella upphandlingsprocesser där ÅHS upphandlar ett licensavtal och Åda Ab upphandlar ett ramavtal som möjliggör för kommuner och kommunalförbund att avropa licenser för användning av det nya vårdinformationssystemet. Genom upphandlingen får ÅHS ett VIS, som gör att verksamheten kan utvecklas på ett innovativt och effektivt sätt med patientsäkerheten i fokus. Systemet ger stöd för att bedöma, planera, koordinera, genomföra och utvärdera vård. ÅHS kan dela patientinformation sömlöst med andra organisationer, nationellt och internationellt och förutsättningarna för eHälsotjänster förbättras. Målbilden för VIS-systemet är; ökad nivå av informationssäkerhet, ökad patientsäkerhet, patientfokuserade vårdprocesser, effektiv samverkan med den sociala och privata sektorn där information effektivt, säkert och rättssäkert kan delas, verksamhetsutveckling och kvalitetssäkring samt stöd för eHälsotjänster. I budgeten för år 2018 upptogs 2,5 miljoner euro. Totalkostnaden bedömdes då till 3,8 miljoner euro.

Som upphandlingsmetod har konkurrenspräglad dialog använts. I november 2020 publicerades en annons om inbjudan att anmäla intresse för att delta i den konkurrenspräglade dialogen med ÅHS och Åda Ab avseende upphandlingen av ett nytt vårdinformationssystem. Endast en intresseanmälan kunde godkännas som motsvarade anbudsförfrågan. Ett besvär över upphandlingen gjordes till marknadsdomstolen och marknadsdomstolen beslöt 30.8.2021 om att temporärt avbryta upphandlingen. Marknadsdomstolen förkastade besväret i maj 2022 och dialogen med leverantören kunde därmed fortsätta.

I maj 2021 blev upphandlingsprojektet av ett nytt VIS anknutet till landskapet Ålands plan för återhämtning efter coronapandemin inom EU:s facilitet för återhämtning och resiliens. Landskapet deltar med flera olika projekt och 4,6 (ursprungligen 4,8) miljoner euro av de beviljade resiliensmedlen

beräknades tillfalla VIS-projektet. I budgeten för år 2021 finns en fullmakt för investeringen på 4,8 miljoner euro samt för ökade driftskostnader om ca 1 miljon euro, exklusive avskrivningar. I budgeten för år 2022 finns 2.300.000 euro upptaget som inkomst från resiliensfonden och 2.300.000 euro för utgifter. I budgeten för år 2024 upptogs 1 miljon euro som inkomst från resiliensfonden och 1 miljoner euro för upphandling och förberedelser för driftsättning.

Tidtabellen för projekts övergång till implementering bör ses som kritisk eftersom allt är anpassat efter de uppsatta tidsmålen inom ramen för EU:s resiliensprogram. Om tidtabellerna inte hålls riskeras EU-stödet till landskapet vilket inverkar på både det totala investeringsbeloppet och den årliga driftskostnaden genom avskrivningarna. Upphandlingsbeslutet i respektive styrelser behöver fattas i början av april och före detta behöver den slutliga anbudsbegäran utannonseras. Senast inom oktober 2024 behöver kommuner och/eller kommunalförbund avropa licenser från Åda Ab:s avtal för att implementeringen ska hinna slutföras inom år 2025.

Inom fjärde kvartalet 2025 ska ÅHS och minst 80 % av de kommunala organisationerna samt privata vårdföretag använda relevanta delar av det nya vårdinformationssystemet enligt de fastslagna målen inom EU:s resiliensprogram för att landskapet ska erhålla 4,6 miljoner euro i stöd ur resiliensmedlen.

Inkomster

Föreslås ett anslag om 1.300.000 euro.

ÅHS har tidigare erhållit investeringsanslag för intäkter (2022-2024) om 3.300.000 euro. Men detta anslag så är hela det beviljade stödet från EU:s resiliensfond om 4.600.000 euro budgeterat.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 3.600.000 euro.

ÅHS har erhållit investeringsanslag för kostnader (2018-2024) om 5.800.000 euro. Totalt beräknat behov av investeringskostnader t.o.m. år 2025 uppgå till 9.400.000 euro.

Mellanskillnaden, om 4.800.0000 euro, mellan investeringskostnaden och det beviljade stödet ur EU:s fond för resiliens föreslås finansieras genom en upplösning av medel ur Paf-reserven, se moment 84000 och 89250.